

הנה, מצונו מחלוקת בין הפוסקים, אם התשובה נמנית בין תרי"ג המצוות
התשובה היא מצוה דלה ופ"א ואומנם
לכתבו בתורה, אם לא. ופ"א, לפי שיטת הרמב"ם, אין החיוב חל על מצוה
שצ"ו, אלא על מידות הדברים -
התשובה, כדמורה מפיוק אלנו, הריש פ"ק א' בהלכות תשובה: כל מצוה למתורה, וכו',
כשישנה תשובה וישנה מחטאו, חייב להתוודות. " דהיינו, שצ"ם החיוב הוא בידו.
ולא במצוה התשובה ~~היא~~. וכבר העירו בזה הקצמנים, וד"ה בהלכות התשובה
זכרה בפ"א זולטי א"ט"א, (ב"ה המלכות כ"ק א). ול"ד נ' לפי דעת הרמב"ם
התשובה מהרה תהליך טבעי, אשר מוכרח לבוא מעצמו, ולכן אין בזה מקום לחיוב;
באלה כלל גזרו אצלו שמצוות התורה ואזהרותיה אינן חלוג על עצם
הפסולות הבאות מתכונות הטבעיות של האדם, אלא ~~אדם שגורם~~ ^{במה} שיש
לו בהם בחירה רצונו, דהיינו באופן הפעולה, ולא ~~הפעולה~~ ^{הפעולה} (ע' בפ"א
ב"ה פ"ק י"ח, ושם מביא כמה דוגמאות לזה). ולפ"ה הולך לשיטתו
בנושא התשובה, שאין עצם התשובה חיוב מן התורה, אלא דוקא אינן המצוה,
במה שהמחירה בידו להודות ולהודות, וכל' הפסוק: לא בשמים היא,
כל' ב"ה שמים, כי קרוב איך הדבר מאד, בפ"ק ובפ"ק לעשותו בפ"ק
ובפ"ק ד"ק, דהיינו ~~הפסוק~~ ^{ב"ה ד"ק} ובכונת הדברים; וכן ~~הוא~~ ^{הוא} אומר: קול עכס
דברים ועובד, דברים ד"ק א.

ו'ן לפרש דעת הרמב"ם בזה, שצ"ם התשובה הוא תהליך
טבעי, באשר כל ישיאל נקרא צדיק מדיקרא, שנא' ושחק כולם צדיקים,
ומלבד הדברים, צדיק שקיבל עליו עול מצוות מוכרח למזור התשובה מעצמו
אם עבר חטאו, באשר המאור שבו ממזיחה למולב מצד אמיתת שורש נשמתו
הנשולת בכלל ישיאל צדיק, ולכן כתיב ושחק כולם. לפיכך כל הציונים שמתורה
באו בלשון עתיד, - לא תרצח, ^{באש} מתגונב וכו'. צ"היינו בלורה ובכחה לעתיד גבי
עם ישיאל בתור כלל. והכלל בזה, קדושים תהיו, תהיו ודאי ע"ה עתיד,
כי קדוש אני ה' אלקיכם; כל' בדין בסוף סוף תיחון קדושים, ^{במה} אנן
ה' אלקיכם. ואילו, מתוך כלל הבשורה הלייכו לכלל ישראל, מתאד החיוב
הציוני. ^{בפ"ה} לכל איש ואיש להשוות את אפלו לצורה הכלל, כלל אחר, לפי מדרגתו שורש
נשמתו הראיה"ו.
ברם, בנושא התשובה, ברור מאד שכל דוד שאדם נמנה בכלל ישיאל, יש
לסמוך עליו שאם עברה עברה, ישנה תשובה מעצמו, ולכן אין מקום כלל
בתורה במצווה מפורשת בזה. ולכן, שיטת אר הפוסקים הולואום בזאת מצוה
התשובה חיוב ומצוה זלה מהתורה צ"ריכה ביאור, ובפרט

ומתוך אלה הדברים, אנו באים בכלל הבנה ותירה לעברי
מ"ן צ"ה, באשר הם הם הצבויים. לזאת, התשובה היא לבעדי לאדם
והיא משלימתו. והכונה, שא"ע"ב שאין בידו שום האמים בחיוב המעשים,

